

WAT TIEN JAAR EN **TIENDUIZEND MANNEN** ONS LEREN OVER

MAN. ZIJN.

WOUTER DE VOS

VOORWOORD

DRAKENSBERGEN, ZUID-AFRIKA. Schouder aan schouder stonden we in de gierende wind. Winterjassen drukten in elkaar. Mutsen zaten zo ver mogelijk over ons hoofd. Aan beide kanten voelde ik handschoenen op mijn bovenarmen. Zover als ik kon kijken rezen de enorme klauwen van de machtige Drakensbergen omhoog uit het landschap. Met voormannen van de 4e Musketier uit vijftien verschillende landen waren we bij elkaar voor een leiderstop. Dat nemen we in onze beweging nogal letterlijk.

Vlak onder de top had een van ons gezegd: 'Jongens, we leiden al jaren mannen door de bergen. Dit is een moment voor onszelf om eerlijk te zijn. Maskers af.' Dat deden we. We deelden ons hart. De vragen, de keuzes, de rotzooi, de onzekerheid. Boven op de top gooiden we alles eruit. We bemoedigden elkaar, spoorden elkaar aan en brachten elkaar bij God. Terwijl we daar stonden voelde ik me echter, krachtiger en vastberadener dan daarvoor om alles te zijn waarvoor ik bedoeld ben.

In de afgelopen jaren ben ik op reis geweest met duizenden mannen. Op de meest ruige plekken in de natuur heb ik mee mogen kijken in hun levens. Achter elk gezicht ging zoveel meer schuil dan ik me kon voorstellen. Al was

het altijd maar voor even, ik vond het een geweldig voorrecht.

In *Man.Zijn.* beschrijf ik wat ik gezien en geleerd heb van tien jaar optrekken met tienduizend mannen bij de 4e Muskietier. Man zijn betekent voor ons allemaal iets anders. Het is niet zo zwart-wit als vroeger. Er is flink wat verbeterd: We zijn afgestapt van het beeld van de dominante alfaman als de enige echte man; er is steeds meer ruimte voor het doorbreken van maskers die mannen dragen; en er is aandacht voor de gelijkwaardigheid van mannen en vrouwen. Maar er zijn ook veel verwachtingen om aan te voldoen. Groots leven. Gezin(nen) onderhouden. Naar de sportschool. Emotioneel meeleven – maar nog steeds niet té emotioneel natuurlijk.

Het boek dat je in handen hebt is geen psychologie van de man, maar een weergave van wat ik gezien en meegemaakt heb tijdens de karakterweekenden. De tien inzichten die ik je aanreik gaan over uiteenlopende gebieden van man-zijn. Sommige delen gaan net zo goed op voor vrouwen, maar dat is een ander boek. Elk hoofdstuk beschrijft wat er kan gebeuren als we ons man-zijn durven bezien in het licht van Gods waarheid voor ons.

Ten slotte, dit boek is niet bedoeld om je met allerlei verwachtingen om de oren te slaan. Dat gebeurt al genoeg. Het is mijn verlangen dat dit boek voor jou mag doen wat die top in Zuid-Afrika voor mij deed. Ik hoop dat het je inspireert, opbouwt en perspectief geeft. Dat het lezen een tijd mag zijn om eerlijk de gedachten van je hart te delen. Om

vervolgens in de gierende wind van het leven voor even
schouder aan schouder te staan op de top.

Wouter de Vos

*Ik ben niet bang om dood te gaan,
maar om nooit werkelijk geleefd te hebben.*

*Ik ben niet bang om te falen,
maar om succesvol te zijn in
dingen die er niet werkelijk toe doen.*

**ELKE MAN
HEEFT EEN
GROTER
VERHAAL
NODIG**

ER IS MEER DAN WERK, GELD VERDIENEN EN DOODGAAN

Mijn eerste ervaring met de 4e Muskietier was net een vechtsce ne uit een film. Overal waar ik keek gingen volwassen mannen elkaar te lijf. Links van mij werd iemand tegen de vlakke gewerkt. Aan de rechterkant sprongen twee kerels op een derde. Mannen stonden neus aan neus. Vol passie werd er geknokt. Adrenaline stroomde door elke vezel van hun lijf. Niets deed vermoeden wat het in werkelijk was: het startmoment van een karakterweekend naar de Schotse Hooglanden, dat vier weken later plaatsvond. Terwijl ik de sce ne in me opnam kon ik een brede glimlach niet onderdrukken. Ik weet nog wat ik dacht: Wat. Een. Idioten.

En juist daarom vind ik dit het beste moment om dit boek mee te beginnen. Als dit zo idioot is, waarom doen dan zoveel duizenden mannen mee? Wat brengt ze hier?

Ken je de klassieke film *Fight Club*? Volgens mij slaan ze hierin de spijker op de kop. De film vertelt het verhaal van een naamloze hoofdpersoon die opgesloten zit in zijn eigen leven. Opstaan. Werken. Eten. Slapen. Eerst vindt hij verlossing in praatgroepjes. Maar wanneer hij Brad Pitt's personage Tyler ontmoet vinden ze samen iets beters. Door de week zijn ze aan het werk, maar elke zaterdag gaan ze met

elkaar op de vuist. Niet om elkaar af te maken of om te winnen. Maar om wat te voelen en om ergens alles te kunnen geven wat ze hebben. Wanneer ze erachter komen dat ze niet de enigen zijn en anderen zich aansluiten, start spontaan een heuse mannenbeweging: *Fight Club*. Het wordt een uitlaatklep voor gewone kerels. Ze vechten tegen niemand in het bijzonder, maar tegen een leven van zinloosheid en een wereld waarin ze niet werkelijk leven.

Het verhaal is fictie, maar de vechtlust en het verlangen zijn dat zeker niet. Een paar jaar geleden stond ik opnieuw op een startdag voor een karakterweekend in Schotland toen dat ineens binnenkwam. Ik klom op de motorkap van een groene jeep om de aanwezige kerels toe te spreken. Tweehonderd mannen uit iedere hoek en laag van de samenleving volgden mijn beweging. Voordat ik begon te spreken liet ik mijn ogen over hun gezichten gaan. De verwachting die ik toen zag is moeilijk te beschrijven. Het greep me aan. Deze mannen kwamen hier niet voor niets. Ze waren niet gekomen omdat ze houden van outdoor reizen, omdat ze graag slapen in een tent of om eindelijk hun *gadgets* van Bever uit te proberen. Nee, deze reis, dit avontuur, moest iets gaan veranderen aan hun leven!

Het is niet dat het mislukte mannen waren. Of dat ze geen prima leven hadden. Doorgaans hebben de meesten van hen het prima op orde. Het zijn huisartsen, leraren, ondernemers, schilders, consultants, advocaten. Dat is het niet. Het is iets diepers. Ze komen overal vandaan en wringen zich in allerlei bochten om mee te doen. Ze geven zich over aan een programma waarvan ze weinig tot niets afweten. Ze springen door hoepels. Slapen in tentjes. Rennen bergen op en af. Allemaal in de hoop om wakker geschud te

worden en stil gezet bij wat er werkelijk toe doet. Alsof ze zeggen, 'zeg me maar wat ik moet doen, want... dít kan het niet zijn. Dit kan niet *alles* zijn. Dit *mág* niet alles zijn.'

Ten diepste wil iedere man dat zijn leven ertoe doet. Dat wie hij *is* ertoe doet. Met regelmaat spreek ik mannen die verlangen naar een leven dat groter is. Een leven met meer inhoud. Met meer betekenis. Sommigen zijn verveeld, anderen gefrustreerd of ontevreden over hoe ze leven. Als vader. Als vriend. Als werkgever. Als christen. Als man. Ze ervaren dat er iets mist en zouden het graag anders zien. Maar als ik eerlijk ben kom ik zelden kerels tegen die de moeite willen doen die nodig is om dat te veranderen. Het blijft vaak bij goede intenties. Velen van ons leggen zich neer bij een leven dat 'oké' is. Een baan waarin je 'je wel vermaakt'. Een huwelijk 'dat op zich wel gaat'. Een geloof dat 'je niet te veel problemen oplevert.'

Heb je wel eens meegemaakt dat je midden op de dag wakker werd? Terwijl je niet eens sliiep? Zo'n moment waarop je jezelf hardop afvroeg: *waar ben ik mee bezig? Waarom doe ik dit? Wat doet het er allemaal toe?* Als je bent zoals de meeste mannen, trok je daarna een biertje open om je dezelfde avond nog neer te leggen bij hoe het is. *Hup, je bed in. Morgen weer werken.*

Dat is de onderliggende reden om dit boek te schrijven. In de komende hoofdstukken deel ik wat ik geleerd en gezien heb over man-zijn in de afgelopen tien jaar optrekken met mannen bij de 4e Muskietier. Ik zal vertellen over sommige van de duizenden kerels die met ons mee zijn getrokken

door de wildernis. En ik wil je laten zien wat er gebeurt als God Zijn licht laat schijnen over het leven van een man. Ik hoop dat de inzichten en verhalen je inspireren om, net als veel anderen, te staan in je kracht en te gaan leven zoals je bedoeld bent.

Wat me daartoe drijft is een van mijn belangrijkste observaties van de afgelopen jaren: *De meesten van ons lopen niet het gevaar om hun leven te ruïneren. We lopen het gevaar dat we het leven verspillen.* We gaan mee in de vaart der dingen en houden ons bezig met een iets groter huis, een volgende stap in een carrière of vakantie met de familie.

Het is mijn oprechte hoop dat jij losbreekt uit de verwachtingen van een wereld die draait om geld en spullen en prestatie. Ik bid dat je goed mag worden in dingen die er werkelijk toe doen. En dat jij de man mag zijn zoals je bedoeld bent. Dat is een spannende ontdekkingsstocht.

ZIJN WIE JE BENT

De gaafste scène uit de film *Braveheart* vind ik de speech van William Wallace. Op het moment dat hij het met een Schotse militia moet opnemen tegen het machtige leger van de Engelsen willen ze niet vechten. Wallace loopt voor zijn troepen, knikt begrijpend om ze vervolgens toe te spreken:

'Fight and you may die. Run, and you'll live... at least a while. And dying in your beds, many years from now, would you be willing to trade all the days, from this day to that, for one chance, just one chance, to come back here and tell our ene-

mies that they may take our lives, but they'll never take... our freedom!

De eerste keer dat ik die scène keek stond ik op van de bank. *Ik moet daarbij zijn. Laat me meevechten! Ja, die vrijheid!* Ik voelde het in mijn hele lichaam... Tegen de tijd dat William Wallace uitgesproken was en alle mannen in gejuich uitbarstten, was ik er heilig van overtuigd dat ik Schots bloed had en bedacht manieren om mee te kunnen vechten voor mijn 'vaderland'. Dit raakt iets in mijn hart.

En niet alleen dat van mij. Deze scène inspireert kerels wereldwijd. Waarom? Wat raakt dan zo? Het is niet de oorlogstaal. Of het verlangen om jezelf als kanonnenvoer in een strijd te werpen. Het zijn niet de outfits en de blauwe verf op de gezichten. Nee, het is de persoon van William Wallace zelf. Er is niets dat zo inspireert als een man die werkelijk weet wie hij is en waarvoor hij leeft. Wanneer we iemand zien zoals hij, dan houdt ons dat een spiegel voor waarin we tegelijk onszelf en die ander zien. *Wie zou ik kunnen zijn? Waarvoor leef ik?*

Het zijn de belangrijkste vragen voor elke man: wie ben ik en waarvoor leef ik? En het antwoord op deze vragen geven we met niets minder dan ons leven.

ÉÉN PRACHTIGE KANS

Een van de mannen die mee was naar Schotland heet Pieter. Hij had een goed leven. Een mooi gezin, een bovengemiddelde baan en voldoende middelen. Hij sportte fanatiek en was onderdeel van een keurige kerk. Tot hij op een dag een hartaanval kreeg. Nota bene tijdens een wieler-

tocht voor het goede doel. De AED was er snel bij, hij overleefde en herstelde prima. Maar de grote vraag bleef: wat als ik wel gestorven was? Waarvoor heb ik dan geleefd? Vanaf die dag besloot hij zijn leven anders in te richten.

Waarvoor leef jij? Als ik het je op de man af zou vragen, wat is dan jouw antwoord? Gewoon gelukkig zijn? Een gezin? Een baan die oké is? Dat had de naamloze hoofdrolspeler uit *Fight Club* ook. En eigenlijk wil iedereen dat wel. Het zijn stuk voor stuk prachtige dingen, en ze geven ons leven kleur. Maar het is een enigszins nietszeggend antwoord op de vraag waarvoor je wilt leven. Iedereen wil mooie dingen, zichzelf ontwikkelen, genoeg geld verdienen, genieten van relaties, van seks, van vrijheid. Om te komen tot een antwoord dat het scherpst jouw leven raakt, is een andere vraag nodig: Waarvoor ben jij bereid om te lijden? Dat lijstje is meestal een stuk korter. Doorgaans willen we wel de uitkomsten, maar niet het proces. We willen een bepaald resultaat, maar niet de weg daar naar toe. Iedereen wil een goed lichaam, maar bijna niemand wil tijd doorbrengen in de sportschool. Iedereen wil bekend staan als een goede vriend, maar weinigen doen de moeite om daarin te investeren. Elke man wil een fijne relatie met goede seks, maar lang niet zoveel mannen zijn bereid om door de gesprekken, tijd en kwetsbaarheid heen te werken die dat vraagt.

Het opmerkelijke aan de speech van William Wallace voor de Schotten is zijn claim dat de strijd voor vrijheid waar ze vóór staan, zóveel waard is dat, indien dat gebeurt, het waardevol genoeg is om voor te lijden. Ja, zelfs waardevol genoeg om voor te sterven.

Wat is er zo waardevol in jouw leven, dat het je wat mag kosten? Waarvoor zou jij je leven willen geven?

Misschien klinkt het je allemaal een beetje groots in de oren. Bekijk het dan eens van deze kant. Onze tijd is eindig en iedereen van ons kiest zelf waar hij zijn leven aan 'uitgeeft'. Wanneer je op je tachtigste of negentigste terugkijkt op je leven, dan heb je jouw tijd, energie en adem 'uitgegeven' aan de dingen die je gedaan hebt. Het zijn die dingen waar je zogezegd 'elke dag een beetje voor bent dood gegaan'.

De grote vraag is dan: was dat het waard? Zijn er niet zoveel dingen waarvan zal blijken dat ze er compleet niet toe doen? Waaraan je je tijd, geld en energie liever niet had gespendeerd? Het zijn alleen die dingen die je het waard vindt om voor te sterven, die het werkelijk waard zijn om voor te leven.

Ontdekken wat jij *waardevol* vindt heeft te maken met jouw *waarden*. Het zijn onze waarden die ons maken tot wie we zijn. Ze vertellen waar we voor staan. Het meest eigene aan jou als man is niet je bankrekening. Niet je positie. Niet de dingen waar je goed in bent. Het zijn de zaken waar jij voor staat. Wat jij belangrijk vindt, zegt iets over wie je bent.

Het is bewonderenswaardig als een man de zaak gevonden heeft waarvoor hij bereid is zijn leven te geven. Maar het is niet alleen de vraag óf je ergens voor staat. Ook waarvóór je staat is cruciaal.

Stel: je kijkt naar de eerder beschreven scène in *Braveheart*. De legers lopen naar elkaar, de Schotten willen weg en William houdt zijn befaamde speech. Alleen ditmaal

sluit hij af met: ‘Wil je niet deze ene kans pakken om de vijand te vertellen dat ze ons wel van het leven kunnen berooven, maar niet van onze... goud-mijn-en!’ Dat zou alles in een ander licht zetten! William Wallace zou veranderen van een held in een goudzoeker. Dát een man ergens voor staat, zegt niet alles. Het is waarvóór hij staat dat hem definieert als persoon.

Veel zaken in het leven zijn mooi. Maar lang niet alles is geschikt om je leven omheen te bouwen. Zo is het fantastisch om te genieten. Maar om te leven voor genot is niet zo’n goed idee. Elke drugsverslaafde kan je de destructieve gevolgen vertellen die dat heeft. Hetzelfde is waar voor geld, succes, seks en invloed.

Wat staat centraal in jouw leven? In de praktijk is het best ingewikkeld om hierin eerlijk naar onszelf te kijken. Ik houd mezelf gemakkelijk voor de gek. Zo zeg ik bijvoorbeeld al jaren dat ik het belangrijk vind om er te zijn voor mijn burens, maar elke keer als ik kan kiezen om tijd voor ze vrij te maken, kies ik voor iets anders. Misschien vind jij milieu belangrijk, maar rijd je ondertussen in een vervuilende SUV. Een gelovige variant hierop: Ik geloof in God, maar leef alsof Hij niet bestaat.

Als we een eerlijk antwoord willen op de vraag wat voor ons belangrijk is, moeten we vooral kijken naar wat we *doen*. Elk moment van de dag nemen we bewust en onbewust beslissingen over wat we belangrijk maken. Nu ben je dit boek aan het lezen, maar als je zo een telefoontje krijgt maak je een afweging. Vind ik opnemen belangrijker of ga ik doorlezen. En wat doe je vanavond? Ga je sporten of wer-

ken? Of tijd doorbrengen met je gezin? De dingen die we doen en laten, reflecteren wat we ten diepste waarderen.

Reflecteren jouw keuzes wat je werkelijk belangrijk vindt? Zo ja? Prachtig! Zo, nee? Wat heb jij nodig om keuzes te maken voor het leven waarin je gelooft? Om op te staan voor de zaken die je belangrijk vindt?

Het goede nieuws is: het is mogelijk om een betekenisvol leven te leven en het is mogelijk om in je leven net als Pieter een koerswijziging in te zetten. Het slechte nieuws is: velen van ons stappen dagelijks in wat ik noem de 'als-dan-val'. *Als* ik eenmaal dit of dat bereikt heb, *dan* ga ik het rustiger aan doen. *Als* ik die promotie gemaakt hebt, *dan* maak ik andere keuzes. *Als* ik vijftig ben, *dan* doe ik zus of zo. Maar het is later en je bent groot. Er is altijd een reden om uit te stellen, maar ook voor jou is er meer dan werk, rekeningen betalen en doodgaan. Je hebt één kans. Een prachtige kans. Wat ga jij ermee doen?

DE SHIFT VAN JE LEVEN

Als je werkelijk wilt weten wat belangrijk is en wie jij ten diepste bent, is het noodzakelijk om het grotere plaatje te zien. Mannen zijn als geen ander in staat zijn om alles buiten hun eigen belevingswereld te negeren. Dat is soms hilarisch en ook beetje schrijnend zichtbaar in de karakterweekenden. Sommige kerels zijn de hele dag zó bezig met volhouden, met alles goed doen of in stille competitie met anderen, dat ze na een hele dag lopen door de adembenevende natuur er niets van hebben meegekregen. Wanneer je aan het einde van de dag vraagt naar die fantastische berg

of besneeuwde top, kun je rustig als antwoord krijgen: ‘Welke top?’

Op dezelfde manier waarop het mogelijk is dat wij complete bergen van tweeduizend meter hoogte kunnen missen als we er langs lopen – is het ook mogelijk dat wij ons leven lang het grote verhaal missen dat zich overal rondom ons afspeelt.

Als we het grotere verhaal niet meer zien, verliezen wij het doel van ons leven uit het oog. Wat overblijft is het hier en nu. Onze aandacht gaat uit naar óns werk, ónze relaties en ónze ontwikkeling.

We hebben het nodig om met regelmaat wakker geschud te worden. Zoals William Wallace deed bij de Schotten op het slagveld. Door de context te scheppen van het moment opent hij hun ogen en zet hun leven in het perspectief van het grote verhaal. Hij erkent het belang van hun gezinnen en bezittingen en dromen. Maar tegelijk schetst hij het grotere verhaal van álle Schotten. Van Schotland als geheel. Van Vrijheid met een hoofdletter ‘V’.

Dat is wat we nodig hebben! Dat is wat ik nodig heb. Ik heb het nodig om steeds opnieuw te horen waar het leven werkelijk om draait.

Er is een groter verhaal. Een zinderend avontuur van kosmische proporties dat spannender is dan leven voor onszelf ooit kan zijn. Het is het verhaal van God met de aarde en de mensen. Het gaat over Licht en over Duisternis. Het herinnert ons aan zuiverheid en kracht en leven die we in het diepst van ons hart herkennen. Het ontvouwt waar God mee bezig is: een meesterlijk uitgedacht plan om de wereld

te ontdoen van het kwaad en de gebrokenheid te herstellen.

In dat verhaal heb jij een cruciale rol te spelen. Het mooiste wat jij kan bereiken is niet een gelukkig leven. Het hoogste wat jou kan gebeuren is ook geen ticket naar een later hiernamaals. Gods rol voor jou is oneindig veel mooier dan jij je kunt voorstellen. Hij wil jou een zaak geven die het waard is om voor te leven en te sterven. Hij nodigt je uit om je plaats in te nemen in Zijn plan om deze gebroken wereld heel te maken.

In Zijn verhaal ben jij zoveel meer dan jij je kan voorstellen. Hij heeft je krachtig gemaakt en bedoeld om moedig en vol compassie te leven. Als Zijn zoon en beelddrager mag jij vorm geven aan de wereld. Jij hebt de potentie om te leven met een impact op deze generatie en de generaties die komen.

Alleen in deze context is jouw leven te begrijpen. Alles in jouw leven, je denken, je keuzes, je relaties, je omstandigheden, komen in het juiste perspectief te staan wanneer je dat verhaal omarmt.

De grote vraag voor jou is: in welk verhaal ga jij leven? Dat van jezelf? Of dat van God?

Je bent uitgenodigd om buiten je eigen leven te kijken. Om niet langer te leven voor jezelf of voor zaken die uiteindelijk blijken niets waard te zijn. Om niet langer te leven alsof God en Zijn plan met de wereld niet bestaat.

Het is een radicale stap. Als een resolute wending van je ziel mogen jij en ik de hoofdrol in ons kleine leventje veruilen voor een onmisbare plaats in het grote verhaal van God. Plotsklaps draagt jouw korte tijd hier op aarde bij aan

een eeuwig verhaal dat nooit meer zal stoppen. Het is een stap in je bestemming, waarin jij de man mag zijn zoals je bedoeld bent om te zijn.

In de komende hoofdstukken wil ik je niet vertellen hoe je een betere man kunt worden. Je bent man. Ik wil je meenemen in verhalen, lessen en ervaringen over man-zijn, die onderstrepen dat je werkelijk tot leven komt als je zicht hebt op de zaken die het waard zijn om voor te leven en te sterven. Het stimuleert waarden als integriteit, zuiverheid, je leven geven voor je vrouw, opstaan tegen onrecht. Het is een verhaal waarin jij een verantwoordelijke plaats gekregen hebt. Dat verhaal kan je leiden naar avontuurlijke plekken op aarde.

IN WELK VERHAAL GA JIJ LEVEN? DAT VAN JEZELF? OF DAT VAN GOD?

Een gelukkig leven is niet het mooiste wat je kunt bereiken. Gods rol voor jou is oneindig veel mooier dan jij je kunt voorstellen. Hij nodigt je uit om je plaats in te nemen in Zijn plan om deze gebroken wereld heel te maken.

Uitdagens en inspirerend wijst Wouter de Vos mannen de weg naar een betekenisvoller en avontuurlijker leven, dat oog heeft voor de ander en een vervulling vindt die verder reikt dan je comfortzone.

Jij hebt de potentie om te leven met impact op deze generatie en de generaties die komen. Alleen in deze context is jouw leven te begrijpen. Dan komt alles in jouw leven, je denken, je keuzes, je relaties en je omstandigheden in het juiste perspectief te staan.

Met zijn anekdotes, humor en af en toe een brok in de keel heeft dit boek het cachet en de lijflucht die je van een mannenboek mag verwachten.

NUR 707
ISBN 978-90-435-3428-4

4

KokBoekencentrum
UITGEVERS | UTRECHT